

აუტისტური სპექტრის აშლილობის მქონე მოსწავლესთან მუშაობის მეთოდები.

დაამუშავა

მაგისტრი აგატა ხრომიკ

ფსიქოლოგი, ფსიქოთერაპევტი CBT

ICD 10 / ICD 11

International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems

ICD 10 მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის მიერ აღიარებული ავადმყოფობათა და ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემების საერთაშორისო სტატისტიკური კლასიფიკაცია მასზე მუშაობა შვიდი წლის განმავლობაში, 1990 წლამდე მიმდინარეობდა. პოლონეთში დაინერგა 1996 წლიდან.

ICD 11 მოიპოვა აღიარება 2018 წელს. მასზე მუშაობა ათ წელზე მეტ ხანს გრძელდებოდა. პოლონეთში უნდა დაინერგოს 2022 წლის პირველი იანვრიდან.

DSM V აშშ-ს ფსიქიატრთა ასოციაციის მიერ გამოცემული ფსიქიკური აშლილობების სკალაა: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. გამოიცა 2013 წელს.

აუტისტური სპექტრის აშლილობები (ASD, Autism Spectrum Disorder). სიტყვა: „სპექტრი“ უკავშირდება აუტიზმში არსებულ განსხვავებებს სიმპტომატიკაში. ყოფს აუტიზმს სამ ქვეჯგუფად, ფუნქციონირების დონის მიხედვით. DSM 5-ში დამატებით კრიტერიუმად გამოყოფენ დარღვევებს სენსორიკის სფეროში.

ASD-ის მქონე მოსწავლე დღის ცენტრში.

წვდომა შესაბამის დღის ცენტრთან ექიმის მიერ გაცემული ცნობის საფუძველზე დიაგნოზი უნდა ასახავდეს პაციენტის საკომუნიკაციო უნარჩვევებისა და ინტელექტის დონეს. პროგრამული მოთხოვნები

ადაპტირებული გარემო

მშობლების და ასევე თერაპევტების გადაწყვეტილება

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება დემოკრატიისათვის.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe” (CC BY-NC 4.0)

ASD-ის მქონე მოსწავლეებთან მუშაობის ძირითადი მეთოდები
ქცევის გამოყენებითი ანალიზი
ბიჰევიორული თერაპია
პროგრამა TEACCH
ინდივიდუალური ფსიქოთერაპია
სოციალური უნარჩვევების ტრენინგი
მეთოდი RDI
სენსორული ინტეგრაციის თერაპია
მეთოდი Handle

ქცევის გამოყენებითი ანალიზი
ო. ივარ ლოვასი (1927 – 2010) კლინიკური
ფსიქოლოგი- შეიმუშავა მეთოდი ABA (Applied
Behavior Analysis) ქცევის
გამოყენებითი ანალიზი.

დეტალურად სტრუქტურირებული სისტემა,
რომელიც დასჯა-წახალისების პრინციპს ეყრდნობა. მასში გამოიყენება
ბიოლოგიური და სოციალური ჯილდოები (ზოგიერთ შემთხვევაში)
ასევე დასჯა- მაგ. იგნორირება). თუმცა დასჯის გამოყენების მიზანშეწონილობა
უამრავ დისკუსიას იწვევს.

რას ასწავლის?

სწორი ჯდომა
მიმართულების დაცვა და ყურადღების კონცენტრაცია
დესტრუქციული ქცევების აღმოფხვრა
სწავლება
მარტივი მოტორული ქმედებების
მიზიდვა

თერაპიული ამოცანები
მშობლების გათიშვა თერაპიიდან, თერაპია
სპეციალისტების ხელში- დასაწყისში
მშობლების ჩართვა თერაპიაში დასაშვებია, სპეციალისტთა მცირე
რაოდენობიდან გამომდინარე.
თერაპია ბავშვის ბუნებრივ გარემოში
არა მკურნალობა, არამედ სწავლება
ენა, თამაში, თვითმომსახურეობის უნარჩვევები

რას მოიცავს სწავლება?

ყოველდღიური თვითმომსახურეობა: ჭამა,

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში
პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი
გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება
დემოკრატიისათვის.

საჭიროოთახის გამოყენება, ჩაცმა
თამაში

ურთიერთობა თანატოლებთან
მეტყველების გამოყენება
თავისუფალი დროის განკარგვა
გადაჩვევა არასასურველი

ქცევებისგან: მეტისმეტად მაღალი
ფლუსტრაციის გამოხატვა, სტიმულაციები

გუნდში მუშაობის წესები

პატარა მიზნების დასახვა, რასაც ხშირი წახალისება მოჰყვება
მუშაობა გუნდში – სუპერვიზია
როლების განაწილება მოსწავლე – მასწავლებელი (თერაპევტი)
ბავშვთან მუშაობისას ემოციები სრულიად
ბუნებრივი რამაა – ისინი ჩნდება
ახალი მოთხოვნების ან სქემების შეცვლის დროს
ბავშვის გარეგნობაზე ზრუნვა, ჩაცმულობა,
სისუფთავე, წონა

ჯილდოების როლი თერაპიაში

სოციალური ჯილდო (შექება)
ბიოლოგიური ჯილდო ნამცხვარი, შოკოლადი,
სასმელები)
თავის არიდება ნეგატიური გამოცდილებისთვის – არა,
განკითხვა როგორც სოციალური დასჯა
შინაგანი/ გარეგანი ჯილდოები –
კონტროლირებული
წახალისება მაშინვე ადგილზე
ინდივიდუალური განსხვავებები, ინდივიდუალური
წახალისება

დასჯის როლი თერაპიაში

ნეგატიური გამოცდილების მიღება ფიზიკურად
დათვირთვა მაგ.: ჭურჭლის გარეცხვა
პოზიტიური სტიმულების დაკარგვა: საყვარელი ზღაპრის არ წაკითხვა,
იზოლაცია (Time out), ჰიპერკორექცია
(ზიანის გამოსწორება)

მუშაობის ეტაპები

2. ქცევების შერჩევა დაყოფილია მცირე

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი
გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება
დემოკრატიისათვის.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe” (CC BY-NC 4.0)

- ელემენტებად– ქცევის ფორმირება
3. მინიშნებები (მანუალური ან ფიზიკური) – ეტაპობრივი გადაჩვევა
  4. მოკლე და გასაგები მითითებები
  5. ცდა– შემოწმება, ცხრილების დაწერა

აუტოსტიმულაციის როლი

ASD-ის მქონე პირებთან

პერმანენტული, სტერეოტიპული ქცევები:

ქანაობა, ხელების ქნევა, თითების ტკაცუნა

ეხმარება თავი ცოცხალ არსებად რომ იგრძნოს- აღვიძებს ნერვულ სისტემას

შეიძლება გამოყენებულიქნას როგორც ჯილდო

ბლოკავს გარედან შემოსულ სტიმულებს, იწვევს მეტ კონცენტრირებას საკუთარ შეგრძნებებზე, ვიდრე გარე სამყაროზე

ერთი აუტოსტიმულაციის მეორეთი (უფრო სასურველით) ჩანაცვლება

ძირითადი მითითებები

დაჯექი

იჯექი სწორედ

დააწყე ხელები

მე მიყურე

ბიჰევიორული თერაპია

ივანე პავლოვი (1849-1936) ფიზიოლოგი, ჯანმრთელ არაანესთეზირებულ ცხოველებში საჭმლის მომნელებელი სეკრეციის ცვალებადობაზე დაკვირვებისას ჩატარებისას აღმოაჩინა

კლასიკური განპირობების ძირითადი პრინციპები. პირობების

შეცვლა რეაქციების მრავალფეროვნებას იწვევს.

ადამიანის რეაქციები ფიზიოლოგიურ მიზეზებამდე დაიყვანება და ავტომატური ხასიათისაა.

(ისინი გამოწვეულია განპირობებით, იმის მიუხედავად, რომ ერთი შეხედვით შეიძლება გაცნობიერებული გადაწყვეტილებისა და ნებაყოფლობითი არჩევანის შედეგად მოგვეჩვენოს).

ბიჰევიორული თერაპია

კონცენტრირებულია, თერაპევტების გადმოსახედიდან დისფუნქციური და

პათოლოგიური სიმპტომატიკის ხელშემწყობი ქცევების აღმოფხვრაზე.

დისტრუქციული ქცევების უმეტესობა დასწავლის შედეგია, შესაბამისად

შეიძლება

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი

გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება

დემოკრატიისათვის.

მათი მოსპობა ან ჩანაცვლება, დასწავლის პრინციპების გამოყენებით

ბიჰევიორული თერაპიის მიზანია ქცევების მოდიფიცირება, წამახალისებელი მეთოდების გამოყენებით.

ბიჰევიორული თერაპია

ინდივიდის ქცევაზე დაკვირვება, მათი ინტენსიურობის დადგენა იძლევა ადამიანის ქცევის ანალიზისთვის საჭირო მონაცემებს.

არასასურველი ქცევების დასწავლა, ადამიანის საკუთარი გამოცდილების ბაზაზე მიმდინარეობს. აქედან გამომდინარე იღებს წახალისებას

კლასიკური განპირობება (I ტიპის განპირობება)

ნეიტრალური გამღიზიანებლის ასოცირება ავერსიულ უპირობო

გამღიზიანებელთან. A

შემდეგ გაქცევა გარემოდან, სადაც გაჩნდა დისკომფორტი, რომლის დროსაც გაჩნდა უსიამოვნო ფიზიკური სიმპტომები.

ინსტრუმენტული განპირობება

(II ტიპის განპირობება)

Burrhusa Frederica Skinner – დაკვირვება

ქცევების და არა გრძნობების. ადამიანის ქმედებათა პოზიტიური ან ნეგატიური შედეგები.

ადამიანი სწავლობს თავისი ცხოვრების განმავლობაში, თუ როგორ მიიღოს ჯილდო და თავიდან აიცილოს სასჯელი.

უსიამოვნო გრძნობის მაგ. შფოთვის თავიდან აცილება განრიტების სტრატეგიის გამოყენების დროს, ნეგატიურ წახალისებას წარმოადგენს. მაშასადამე, განრიდება

ბიჰევიორიზმის ძირითადი სტრატეგიების რიგს მიეკუთვნება. ამ სტრატეგიის გამოყენების შედეგად, ადამიანი კარგავს შესაძლებლობას მიიღოს იმგვარი

გამოცდილება, რომელიც სიცოცხლისათვის საშიშ შედეგებს გამოიწვევდა – განრიდება. მანიპულაცია

ჯილდოებითა და დასჯით.

https://www.youtube.com/watch?v=qy_mIEnnlF4

წახალისების კვადრანტი

P+ (პოზიტიური დასჯა)

ვადლევთ რაღაც ისეთს, რაც ინდივიდისთვის უსიამოვნოა

P- (ნეგატიური დასჯა)

ვართმევთ რაღაც ისეთს, რაც ინდივიდისთვის სასიამოვნოა

R+(პოზიტიური წახალისება)

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი

გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება

დემოკრატიისათვის.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjnie 4.0 Międzynarodowe” (CC BY-NC 4.0)

ვადლევთ რაღაც ისეთს, რაც ინდივიდისთვის სასიამოვნოა

R-(ნეგატიური წახალისება)

ვართმევთ რაღაც ისეთს, რაც ინდივიდისთვის უსიამოვნოა

წახალისება- ჯილდო

პოზიტიური წახალისება– აპეტიტური გამღიზიანებლის მიწოდება კონკრეტული ქცევის შემდეგ.

იწვევს ქცევის განმეორებას.

ნეგატიური წახალისება– მდგომარეობს ავერსიული გამღიზიანებლის წართმევაში კონკრეტული ქცევის შემდეგ.

დასჯა

პოზიტიური დასჯა– მდგომარეობს ავერსიული გამღიზიანებლის მიწოდებაში კონკრეტული ქცევის შემდეგ.

ქცევის განმეორების ალბათობა მცირდება.

ნეგატიური დასჯა– მდგომარეობს აპეტიტური გამღიზიანებლის წართმევაში კონკრეტული ქცევის შემდეგ.

პროგრამა TEACCH (1966)

Eric Schopler (1927-2006)- ფსიქოლოგი,

CARS-ის კითხვარის შემქმნელი რომლის მიზანია დაადგინოს აუტისტური სპექტრის აშლილობის დონე, სიმპტომების სიძლიერე. მოიცავს 15 პუნქტს.

აუტიზმის მქონე ბავშვები ფსიქიკური აშლილობით არ იტანჯებიან.

აუტიზმის მქონე ბავშვთა მშობლებს შეუძლიათ კარგი თერაპევტები რომ იყონ

დიაგნოზის დასმა

PEP ტესტი, როგორც დიაგნოზის დასმის ინსტრუმენტი. ბავშვის განვითარების დონის შეფასება, აგრეთვე მისი სუსტი და ძლიერი მხარეების.

ინდივიდუალური თერაპიული პროგრამების შემუშავება, რომელიც შემდეგ სფეროებზე მუშაობის ხელშემწყობ სავარჯიშოებს მოიცავს: მსხვილი და წვრილი მოტორიკა, პერცეპცია, მოტორულ-ვიზუალური კოორდინაცია,

კომუნიკაცია,

აქტიური მეტყველება,

არასასურველი ქცევები

ინდივიდუალური ფსიქოთერაპია–

კოგნიტურ-ბიჰევიორული ფსიქოთერაპია.

კოგნიტურ-ბიჰევიორული თერაპიის ძირითადი წესები

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი

გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება

დემოკრატიისათვის.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe” (CC BY-NC 4.0)

1. უნდა იყოს ორიენტირებული მიზანზე, კონცენტრირებული პრობლემაზე.
2. უნდა იყოს შეზღუდული დროში.
3. თერაპიულ სესიებს უნდა ჰქონდეთ კონკრეტული სტრუქტურა.
4. საწყის ფაზაზე უნდა იყოს ორიენტირებული აწმყოზე.
5. უნდა ჰქონდეს საგანმანათლებლო ხასიათი.
6. მუშაობა პაციენტის პრობლემის კონცეპტუალიზაციაზეა აგებული.
7. მოითხოვს მაღალ თერაპიულ ჩართულობას.
8. უნდა იყოს აგებული თანამშრომლობაზე.
9. უნდა შეიცავდეს საშინაო დავალებებს.
10. თერაპევტი – აქტიური, დირექტიული, შემაჯამებელი, აქვს მიზანი.

მნიშვნელოვანია ისეთი ცნებები როგორც არის: გამლიზიანებლის გენერალიზაცია (განზოგადობა)

ბავშვს თავს დაესხა ძალდი. მისი შფოთვა შეიძლება გავრცელდეს ყველა ძალზე. სწავლების მეშვეობით იწყებს ძალების განსხვავებას ერთმანეთისგან და შიში რჩება მარტო დიდი ძალების მიმართ (დიფერენციაცია). თუ მშობლები უყიდიან ძალს და მასთან იქნება დაკავშირებული სასიამოვნო გამოცდილება, გარკვეული დროის შემდეგ ძალების შიში გაუქრება (აღმოფხვრა).

მნიშვნელოვანი ცნებაა: აღმოფხვრა

რეაქცია შეიძლება დასწავლულიქნას მაგ. შფოთვა ერთ კონკრეტულ სიტუაციაში, ხოლო შემდეგ ეს რეაქცია დაექვემდებარება გენერალიზაციას და გავრცელდება ყველა მსგავსი სახის სიტუაციაზე.

შფოთვა ავტორიტარული მშობლის წინაშე – შფოთვა ყველა ავტორიტეტული პიროვნების წინაშე – უკვე აღარ მეშინია მშობლის – კვლავაც მეშინია სხვა ავტორიტეტების

ბიჰევიორული ტექნიკები

- აქტივობების დაგეგმარება
- თავის გართმევისა და სიამოვნების დონის შეფასება
- სოციალური უნარჩვევების ტრენინგი
- ასერტულობის (არას თქმის ხელოვნება) ტრენინგი
- ბიბლიოთერაპია
- როლების გათამაშება მოდელირების მეშვეობით
- პრობლემა – solving
- რელაქსაციური ტექნიკები
- სისტემატური დესენტიზაცია
- ბიჰევიორული ექსპერიმენტი

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი

გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება

დემოკრატიისათვის.

• კაიზერკის ექსპოზიცია

სოციალური უნარჩვევების ტრენინგი

მხარდაჭერის ჯგუფური ფორმა აუტიზმის მქონე პირებისთვის.

ინტელექტის ფუნქციონირების დაბალი დონის მქონე პირები, ყველაზე მეტად დგანან ქცევის პათოლოგიზაციის საშიშროების წინაშე.

საჭიროებს წამყვანი სპეციალისტის ჩართულობას.

მიზნები

უნარჩვევების შექმნა და მათი განმტკიცება გავარჯიშების გზით მცირე ჯგუფებში.

რატომ ინტელექტის ფუნქციონირების დაბალი დონის მქონე პირები

განსაკუთრებით საჭიროებენ სოციალური უნარჩვევების ტრენინგს?

ემოციურ-სამოტივაციო სფეროს დარღვევები:

— ზოგადად მოტივაციის დაბალი დონე, რომელზეც გავლენას ახდენს მაღალი შფოთვა, საზოგადოებისგან გარიყულობის განცდა, მარცხის შიში, წახალისებაზე მიჯაჭულობასთან დაკავშირებული სირთულეები

— ემოციური გაუწონასწორობლობა, დაბალი თვითშეფასება,

— ემოციური შიმშილი,

— მიზნის დასახვის დაკვეითებული უნარი, რაც ფლუსტრაციის დაძლევის სირთულეს უკავშირდება,

— იმპულსურობა და ემოციური არასტაბილურობაასევე უარესი თვითკონტროლი, შემცირებული სოციალიზაცია,

— მაღალი გრძნობების დაკვეითებულობა,

— მორალური ღირებულებების შეფასებისა და მორალური ვალდებულების დაბალი ცნობიერება,

— ასპირაციის დაბალი დონე,

— არადეკვატური თვითშეფასება, რომელიც იწვევს დისონანსს რეალურ ცხოვრებასა და ინდივიდის ხედვას შორის, რაც თავისმხრივ არარეალური ცხოვრებისეული გეგმების დასახვის მიზეზი ხდება.

რას ასწავლის

სოციალური ურთიერთობების აგებას

ასერტულობას

დიალოგის წარმართვას

მუშაობას ემოციებზე, ბრაზის კონტროლს,

მუშაობას შფოთვაზე

საკუთარი აზრის გამოხატვას, კომუნიკატი

„მე“, მოთხოვნილებების გამოხატვას

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი

გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება

დემოკრატიისათვის.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe” (CC BY-NC 4.0)

საკუთარი ღირსების განცდას
ჯგუფური თანამშრომლობის წესებს თანატოლებში
საზოგადოებაში ფუნქციონირების წესებს
გარეგნობაზე ზრუნვას

მეთოდი RDI (Relationship Development Intervention)

მეთოდის შემქმნელია დოქტორი სტივენ გუტშტაინი (ჰიუსტონი).

დინამიურ ინტელექტზე მუშაობა, ანუ ტვინის იმგვარ აქტიურობაზე, რომელიც მრავალი პროცესის ჩართვას გულისხმობს (აქტიურდება მხოლოდ მაშინ, როცა ტვინი დგას გამოწვევის წინაშე:

ს. გუტშტაინი.). საჭიროა დინამიური და არა მარტო სტატიკური (რომელიც პასუხს აგებს ფიქსირებული განწყობების ამოქმედებაზე. მაგ. მისაღმებაზე პასუხის გაცემა და აშ.) ინტელექტის განვითარება.

პოლონეთში კონსულტაციებს ატარებს მარია დომბროვსკა.

მშობლების როლი თერაპიულ პროცესში, მუშაობა სახლის გარემოში

დინამიური ინტელექტი vs სტატიკური ინტელექტი

ყურადღების ფილტვრი და კონტექსტზე დამოკიდებული რეგულაცია /
სტაბილური ყურადღება

სიახლეების მიღების სწავლება/ სიახლეებისთვის თავის არიდება

ცვლილების მუდმივი მონიტორინგი/ სტაბილური პასუხი, ურთიერთობა
გამლიზიანებელი- რეაქცია 1:1

ნეიროქსელის დონის ინტეგრაცია/ ცალკეული ნეიროქსელების აქტივიზაცია
მნიშვნელობაზე დამოკიდებული ემოციური რეგულაცია/ არამოდელირებული
ემოციური რეაქციები

გუტშტაინი 2012

RDI-ის მეთოდი აუტიზმში სამ სფეროზე კონცენტრირდება:

მუშაობა ურთიერთობებზე
მუშაობა კომუნიკაციაზე
მუშაობა ელასტიურ აზროვნებაზე

RDI-ის დახასიათება

გაშუქება (ხაზს ვუსვამთ იმ ელემენტებს, რომლებსაც ვასწავლით)
ჩარჩოებში ჩასმა (გამოვკვეთავდ აქტივობის საზღვრებს)

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში
პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი
გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება
დემოკრატიისათვის.

დამუშავებაზე დროის გამოყოფა (ვატანხმებთ ბავშვის სწავლების დროის ხანგრძლივობას, არ ვაჩქარებთ სწავლას)

კომუნიკაცია დინამიური (მოკლე მითითებებით შემოფარგლვა, კომუნიკატის ილუსტრირება სურათის მეშვეობით)

მეთოდი Handle (Judith Bluestone)

ჰოლისტიკური მიდგომა ნეიროგანვითარებასა და სწავლების ეფექტურობასთან. აუტისტური აშლილობა უკიდურესი მოუსვენრობის მდგომარეობაა, რომელიც ელემენტარული ცხოვრებისეული ფუნქციონირების დარღვევას მოიცავს რაც თავის მხრივ შიშის/ ბრძოლის/ გაქცევის რეაქციებს უკავშირდება. გადათვირთული ნერვული სისტემა იკეტება. საჭირო ხდება პაციენტის წახალისება, ეს Handle-ს თერაპიის მთავარი პრინციპია.

დიაგნოზის დასმა HANDLE-ში

პაციენტზე დაკვირვება დავალების შესრულების სიტუაციაში, ინფორმაციის გადამუშავების ხარისხის შემოწმება. ნერვული სისტემის ფუნქციონირების პროფილი. აქტუალური სირთულეების მიზეზების ძიება, მხედველობის, სმენის, პროპრიოცეპციისა და კინესტეტიკის ფაქტორების გათვალისწინებით, ვესტიბულარული აპარატის ფუნქციონირება, შეხება, გემოდა ყნოსვა. ასევე ყურადღება ექცევა საჭმლის მონელებასა და კვებას, ალერგიას, გარემოს.

თერაპევტის მიერ დამუშავებული პროგრამა

სახლის გარემოში დღეში 30 წუთამდე იკავებს

შფოთვის დაკვირვება.

დამაბულობის დაკვირვება

სახის ფერის შეცვლა

სუნთქვის ტემპისა, ან სიღრმის შეცვლა

კუნთების დაჭიმულობის შეცვლა

ვიზუალური კონცენტრაციის დაკარგვა

სავარჯიშოების შესრულების ხარისხის გაუარესებამაშინ, როცა წინადა მას კარგად აკეთებდა

გულის წასვლის სიმპტომები, თავბრუსხვევა,

დეზორგანიზაცია (გაფანტულობა) და სხვა სომატური პრობლემები

მუშაობის მეთოდები

ბურთის გაბერვა (სახის ნერვების სტიმულაცია, ასევე სახის კუნთებისაც, სუნთქვის კონტროლი)

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი

გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება

დემოკრატიისათვის.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe” (CC BY-NC 4.0)

ფეხის დაბრახუნება რითმში (მოტორული ფუნქციების სტიმულაცია, ინტენსიური პროპროცეპციული სტიმულაცია, ზრდის კუნთების დაჭიმვას) შეხვეული მილი (ნახევარსფეროთა ინტეგრაცია, სინქრონიზაცია, ჰიპერმგრძნობელობის შემცირება

სინათლის მიმართ)

თითების გავარჯიშება (ამლიერებს ნახევარსფეროთა ინტეგრაციას, რის მეშვეობითაც უმჯობესდება მახსოვრობა, ენა და აშ., ზრდის კუნთების დაჭიმულობას

რთული ქცევების მიზეზები აუტისტური სპექტრის მქონე პირებთან.

სოციალური წესების გაგებასთან დაკავშირებული პრობლემები სხვა ადამიანების სოციალური ქცევების ინტერპრეტირების სირთულეები ვერბალური და არავერბალური ენის გაგების დაბალი დონე სექსუალური მოთხოვნილებები, ერთი მხრივ მათი დაკმაყოფილების, მეორემხრივ კი სოციალური ტაბუების გაგების შესაძლებლობის არქონის პირობებში, რასაც თვითკონტროლის ხარისხის გაუარესება მოჰყვება

ემპათიის არქონა

ინტუიციის არქონა

შემეცნების სირთულეები

მოვლენების პროგნოზირების შეუძლებლობა

სპეციფიური სწავლება, დაკვეთებული გენერალიზაციის უნარი

სტაბილურობისკენ მიდრეკილება

რეკომენდაციები თერაპევტებისთვის

მუდამ გაეცანი თემატურ ლიტერატურას შენს სფეროში შესაბამის ასაკთან, გამოიყენე შესაბამისი ტექნიკები უზრუნველყავი პაციენტი სენსორული კომფორტით იყავი კონცენტრირებული განმავითარებელ დავალებებზე იფიქრე მრავალმხრივ

დაეხმარე მშობლებს

შექმენი ვიზუალური გადმოცემის არხი

იმეტყველე გასაგებად

წახალისე და მიეცი მოტივაცია ბავშვს

წინასწარ განსაზღვრე ახალი დავალებები

მიიღე მხედველობაში თერაპიის ალტერნატიული მოდელები

შეავსე შენი კაბინეტი

გამოიყენე წარმოსახვა

მიეცი გასაგები მითითებები

პროგრამა RITA - რეგიონი გარდამავალ პერიოდში

პროექტი თანადაფინანსებულია პოლონურ-ამერიკული თავისუფლების ფონდის მიერ, RITA - რეგიონი

გარდამავალ პერიოდში პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ფონდი განათლება

დემოკრატიისათვის.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe” (CC BY-NC 4.0)